

13-B-11

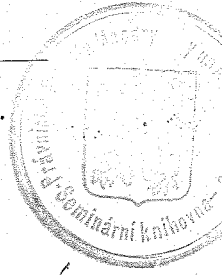
ROZPRAVY
ČESKÉ AKADEMIE CÍSAŘE FRANTIŠKA JOSEFA
PRO VĚDY, SLOVESNOST A UMĚNÍ V PRAZE

I. h 67.

ROČNÍK II.

TŘÍDA I.

ČÍSLO 3.

čís. 1875 1/2

NAŘÍZENÍ
PAPEŽSKÉ KONGREGACE,

AUCTIS ADMODUM, ZE DNE 4. LISTOP. 1892,

V PŘÍČINĚ ČLENŮ

MUŽSKÝCH ŘEHOVNÍCH KONGREGACÍ.

PODÁVÁ

DR. FRANTIŠEK LAURIN,
RÁDNÝ ČLEN ČESKÉ AKADEMIE.

PŘEDLOŽENO DNE 20. ŘÍJNA 1893.

V PRAZE.

NÁKLADEM ČESKÉ AKADEMIE CÍSAŘE FRANTIŠKA JOSEFA
PRO VĚDY, SLOVESNOST A UMĚNÍ.

1893.

Prve než toto důležité nařízení¹⁾ papežské kongregace²⁾ rozbíratí počneme, musíme vůbec o stavu řeholním (status religiosus n. regularis) promluvíti.

Stav, jenž slove stav řeholní, zakládá se podstatně na víře křesťanské, jež člověku nejenom *povinnosti* ukládá, které mu pod ztrátou věčné blaženosti plniti jest, nýbrž i *spasitelné rady* mu dává, kterých šetře, vyšší mravní dokonalosti dosáhnouti a u Boha zvláštní odměny dojíti může, kterých však šetřiti, nechce-li dobrovolně, povinen není. Tak Kristus Ježíš (Mat. 19, 11. 12. 16—29.) učenníkům svým, když byli tito, vzhledem k obtíži s manželstvím spojené, pravili, že není dobře se ženiti, odvětil, řka: »Ne všickni chápají toho slova, ale kterým dáno jest. Jsouť zajisté panicové, kteří se tak ze života matky narodili; a jsou panicové, kteří učinění jsou od lidí; a jsou panicové, kteříž se sami v panictví oddali pro království nebeské. Kdo může pochopiti, pochop.« A jistému jinochu, když tento se ho byl otázal, co by měl činiti, aby života věčného dosáhl, odpověděl takto: »Chceš-li vjíti do života, ostříhej přikázání.« A když se ho dále tázal, řka: »Kterých?«, ukázal mu Kristus Pán k desateru přikázání Božích (Exod. 20, 1—17.), řka: »Nezabiješ; nezczizoložíš; nepokradeš; nepromluvíš křivého svědectví; cti otce svého i matku svou; a milovati budeš bližního svého jako sebe samého.« A když byl onen na to odvětil, řka: »Všeho toho ostříhal jsem od své mladosti; čehož se mi ještě nedostává?« řekl mu Kristus Pán: »Chceš-li dokonalým býti, jdi, prodej, co máš, a rozdej chudým, a budeš míti poklad v nebi; a pojď, následuj mne.« — A když pak apoštol Petr ku Kristu Pánu řekl: »Aj, my jsme opustili všecko a šli jsme za tebou; což tedy nám [za to] bude?« odpověděl mu Kristus Pán (Mat. 19, 28. 29.): »Amen, pravím vám, že vy, kteříž jste následovali mne, v druhém narození, když seděti bude Syn člověka na stolici velebnosti své, budete i vy seděti na dvanácti stolicích, soudíce dvanáctero pokolení israelské. A každý, kdož opustí dům, neb bratry, neb sestry, neb otce, neb matku, neb

¹⁾ Uveřejněno jest v *Acta S. Sedis*, ed. Rom. 1865 sqq. vol. XXV. p. 312. sqq.

²⁾ Tato kongregace, jež úplně se nazývá *Sacra Congregatio super negotiis Episcoporum et Regularium*, jest stálá kommise v Římě, od papeže *Sixta V.* const. *Immensa aeterni*, ze dne 22. ledna 1587, k tomu cíli a konci ustanovená, aby vyřizovala záležitosti biskupův a řeholníkův a vzájemného poměru jich mezi sebou se týkající. Skládá se ze značného počtu kardinálův a jiných učenců, kanonistův a bohoslovců, jakožto znalcův, majících v jednotlivých záležitostech své dobré zdání dávati (konsultorův), za předsedu majíc kardinála prefekta a za sekretáře vysokého preláta, obyčejně titulárního arcibiskupa. Srv. *Bangen*, Die Römische Curie. Münster 1854. S. 181 ff.

manželku, neb syny, aneb pole, pro jméno mé, stokrát více vezme, a životem věčným vládnouti bude.«

Tyto tři v evangeliu (Mat. 19, 11. 12. 16—29.) předložené rady, — pročež se též rady *evangelické* nazývají, — totiž chudoby, čistoty a poslušnosti svého představeného jakožto náměstka Božího, — jsou zároveň silnou hrází proti třem pramenům, z kterých všechny nepravosti lidské se prýští, totiž proti lakomství, smilství a pýše.³⁾ Kdo se tedy odhodlá, oněch rad poslouchati, opatří si tím mocný prostředek k dosažení mravní dokonalosti.

Avšak pouhé *předsevzetí*, oněch rad poslouchati, k tomu cíli a konci nepostačuje; neboť nestálá a vrtkává jest vůle člověka.⁴⁾ A tudíž musí člověk, chce-li na té cestě žádoucího cíle dojíti, vůli svou hleděti ustáliti. Což se děje tím, když *Bohu přislíbí*, že oněch rad zachovávatí bude, a tou měrou slibem, Bohu učiněným, k zachovávatí jich se zaváže, tak že mu jich od té doby bez hříchu pomínouti nelze. »Slíbil-lis co Bohu,« dí Písmo svaté (Kazat. 5, 3. 4.), »neprodlévej to splnití; nelíbíť se jemu nevěrné a bláznivé slibování. Ale cožbyskoli slíbil, splň; nebo mnohem lépe jest neslibovati, než po slibu, co připověděno, nespłnití.« Tou měrou ti, kdož chtějí oněch tří evangelických rad následovati, k tomu třemi sliby, totiž *chudoby* (votum paupertatis), *čistoty* (v. castitatis) a *poslušnosti* (v. obedientiae) vzhledem k svému představenému, jakožto náměstku Božímu,⁵⁾ se zavazují. Jelikož na těchto třech slibech stav řeholní podstatně záleží, tak že se bez nich ani mysliti nedá, tudíž sliby ty *vota substantialia* se nazývají.⁶⁾

Společnost lidí, k následování oněch tří evangelických rad dotčenými sliby zavázaných, slove *společnost řeholní*, *societas religiosa* n. *regularis*. *Regularis* společnost ta se proto nazývá, poněvadž lidé, k ní náležející, život vedou dle určitého pravidla, *regula*; z kteréhož slova *regula* pak česká slova *řehole*, *řeholník* a j. utvořena jsou. *Societas religiosa* slove tato společnost za tou příčinou, poněvadž její členové svým povoláním a svým životem povýtečně *náboženství*, t. j. odevzdání-se Bohu aneb spojení-se s Bohem, *religio*, vykonávají, ježto především věcí duchovních a nebeských vyhledávají a, aby toho s celým srdcem a ze vší síly pilní býti mohli, všeho, co by jim v tom

³⁾ Díť sv. apoštol Jan (I. 2, 16.): „Všecko, což jest na světě, jest žádost těla, a žádost očí, a pýcha života.“

⁴⁾ Římský právník *Ulpian* (v I. 4. D. de adim. vel transfer. legat. 34. 4.) o vůli lidské dí, že jest „ambulatoria“.

⁵⁾ Cap. 27 pr. de elect. in Sext. I. 6., stanovíc, že řeholník (religiosus), kdyby za biskupa zvolen byl, téhož zvolení bez přivolení svého řeholního představeného platně přijmouti nemůže, za příčinu toho klade, že řeholníkovu „arbitrium non ex sua, quum velle vel nolle non habeat, sed ex illius, quem vice Dei supra caput suum posuit et cuius imperio se subjecit, voluntate dependet“. Kteréžto úplné poslušnosti, prokazované *člověku*, k tomu směřuje, aby jím řeholník se uspůsobil, tím věrněji *oněch* příkázání poslouchati, kteráž pocházejí přímo od *Boha*.

⁶⁾ Srv. papeže *Řehoře XIII.* const. *Ascendente Domino*, ze dne 25. května 1584 § 12. (Bullarium diplomm. et privileg. ss. Romm. Pontiff., ed. Taurin. 1857 sqq. tom. VIII. p. 460.)

překáželo, byť i jinak jim to dovoleno bylo, se zdržují.⁷⁾ Tou měrou se jednotliví členové té a také společnosti nazývají latinské *religiosi* n. *regulares*, po česku vůbec *řeholníci* a *řeholnice*.

Dům, řeholníkům za obydlí určený, slove *monasterium* a, poněvadž má býti uzavřený, *claustrum*; z kteréhož posléze uvedeného slova české: *klášter* utvořeno jest.

Jednání, jímž kdo se strany své do řeholní společnosti vstupuje, a se strany této společnosti se přijímá, slove *religiosa professio*, *řeholní professe*. Vstupuje-li ten který se strany své do oné společnosti navždy (in perpetuum) a neodvolatelně (irrevocabiliter), t. j. tak, že nemá, i kdyby snad později toho kroku litoval, míti právo, z ní vystoupiti, a přijímá-li jej tato se strany své tolikéž navždy (in perpetuum) a neodvolatelně (irrevocabiliter), t. j. v ten způsob, že ona více nemá právo míti, jej propustiti a tou měrou jeho se vzdáti, slove tato řeholní professe — *slavná*, *professio religiosa solemnis*.⁸⁾ Krom tohoto případu slove řeholní professe — *prostá*, *professio religiosa simplex*, buď že ten který, života řeholního žádoucí, člověk jen na jistý určitý čas do řeholní společnosti vstupuje, a od této tolikéž jen na ten čas se přijímá, aneb že onen se strany své sice navždy a neodvolatelně do řeholní společnosti vstupuje, avšak tato se strany své ho nikoli neodvolatelně nepřijímá, nýbrž právo si zůstává, jej z dostatečné příčiny zkrátka, beze všeho soudního řízení, propustiti a takto zcela jeho se vzdáti.⁹⁾

Můžeť ovšem i ten, kdo *slavnou* professi složil, z té které řeholní společnosti *vyvržen býti* (expelli, ejici); avšak jen *z té příčiny*, když hrubě a zatvrzele povinnosti stavu svého přestupuje a nikterak se polepšiti nechce (incorrigibilis), a i tu jen *soudním řízením* (per processum judicalem et sententiam judicis). Aby pak ten a taký řeholník v té příčině mohl býti za neopravitelného (incorrigibilis) považován, k tomu dle nařízení Kongregace

⁷⁾ Sv. apoštol Pavel (I. Kor. 7, 32—35.), těm, kdož chtí bez překážky a s celou myslí oddati se věcem nebeským, radu dává, aby nevcházeli (ly) v manželství, dí: „Chcít pak, abyste vy bez pečování byli. Kdo nemá ženy, pečuje o to, což jest Páně, kterakby se líbil Bohu; ale kdo jest se ženou, pečuje o to, což jest světa, kterak by se líbil ženě, a jest rozdělen. A žena nevdaná a panna myslí na to, což jest Páně, aby byla svatá tělem i duchem; ale která jest vdaná, myslí na to, co jest světa, kterak by se líbila muži. To pak k vašemu užítku pravím, ne abych na vás osidlo uvrhl, ale k tomu [radím], co počestného jest, a co by dalo svobodu, bez překážky Pánu sloužiti.“ Srv. c. 7. C. XII. qu. 1.

⁸⁾ Slovo to neklade se zde vzhledem k slavnosti zevnitřní, s oním jednáním po případě spojené, ku př. k ozdobení místností, ke zpěvu aneb hudbě, nýbrž užívá se ho zde ve smyslu právnickém, dle něhož znamená tolik, co: consuetum, usitatum, solitum, legitimum, stabile, firmum V kterémž smyslu l. 21 pr. D. Qui testam. fac. poss. 28. 1. mluví o „solemnis numerus testium“; l. 1. pr. D. pro dote 41. 9. dí: „spatio solemnii usucapere“; l. 2. Cod. de excusat. veteran. 5. 65. velí těm, kdož se chtějí uchrániti poručenství, „ut intra solemnia tempora causas excusationis apud competentem judicem deferant“. Srv. *Aegid. Forcellini*, Totius latinitatis Lexicon, ed. Schneeburgae 1831—35 sub v. *solemnis*.

⁹⁾ Že řeholní professe v tom smyslu a způsobu, aby vstupující do řeholní společnosti měl právo, z ní dle libosti vystoupiti, tato společnost však aby byla navždy a neodvolatelně zavázána, jej podržeti, že taková řeholní professe dle práva církevního místa nemá, aniž míti může, toho není zde třeba šíře dovozovati.

sněmu Tridentského (S. Congregatio Concilii), *Sacra Congregatio*, ze dne 21. září 1624, z rozkazu a s potvrzením papeže *Urbana VIII.* vydaného, jest nevyhnutelně potřebí, aby prve byl týž řeholník od svých řeholních představených ku polepšení-se opětně napomínán, a to sice bez účinku; dále, aby byl po celý rok při modlitbě, postu a jiných kajících skutcích stav svůj rozjímal, a přes to přese všecko ve své zatvrzelosti setrval. Na to se má proti němu soudní řízení zavéstí a nález vyvrhovací na něho vynéstí. Řízení to vésti a nález ten vynášeti má dle zmíněného nařízení Kongregace v řeholních společnostech, jež jsou rozděleny na *provincie*, nikoli řeholní představený té které provincie čili *Provinciál* (Superior provincialis), nýbrž představený veškeré řeholní společnosti čili *Generál* (Superior generalis), přijma k sobě šest vážnějších členů též společnosti.¹⁰⁾ Toto nařízení pozdějším nařízením též Kongregace, *Instantibus*, ze dne 24. července 1694, jež z rozkazu a s potvrzením papeže *Innocence XII.* vydáno bylo, změněno jest potud, že doba kajícího cvičení, které onomu řeholníku konati jest, toliko šest měsíců trvati má, a že v řeholních společnostech, na provincie rozdělených, i *Provinciál* se šesti vážnějšími řeholníky své provincie dotyčné soudní řízení vésti a nález vynášeti může, avšak tak, že tento nález, aby platnosti nabyl, musí býti od Generála potvrzen. Při tom ten který řeholník má vždy právo míti, ku papežské Stoličce aneb ku Kongregaci sněmu Tridentského odvolání vzíti.¹¹⁾

Při tom všem jednání mají představení řeholní před se jíti v duchu křesťanské spravedlnosti a lásky, majíce na paměti, že ze vši škody, kterou jejich vinou řeholníci jim poddaní na své duši vezmou, budou míti při soudu Božím přísný počet klásti.¹²⁾

Avšak ani tím a takým *vyvržením* (ejectio) řeholníka, professi slavnou složivšího, z řeholní společnosti právní spojení jeho s touto společností nikoli se nerozlučuje, nýbrž dále trvá, aniž on svých řeholních slibů (vota religiosa) zproštěn jest, nýbrž jimi, co se jejich podstaty dotýče, i dále zavázán zůstává,¹³⁾ podobným způsobem, jako věřící (fidelis), do klatby daný (excommunicatus), tím nepřestává býti členem církve a jí poslušenstvím povinen,

¹⁰⁾ Nařízení to uvádí se v „*Canones et decreta Concil. Trident.*“, ed. *Aemil. Ludov. Richter*, Lips. 1853 p. 432. sqq.

¹¹⁾ Toto nařízení Kongregace sněmu Tridentského uvádí se v *Canones et decreta Concil. Trident.* ed. cit. p. 435. sq.

¹²⁾ Tak jim zejména na srdce klade svrchu zmíněné nařízení Kongregace sněmu Tridentského: *Sacra Congregatio*, ze dne 21. září 1624, v § 8., ano dí: „*Ceterum S. Congregatio Religionum Superiores serio admonet ac per Jesu Christi viscera obtestatur, ut memores paternae caritatis et mansuetudinis, quam profitentur, nihil intentatum relinquunt, ut lucentur animas fratrum suorum, fere in profundum malorum delapsas, antequam gravissimum atque extremum expulsionis remedium experiantur. Idque eo magis, quod subditorum sanguinem, qui ex malo negligentium et sui officii immemororum praelatorum regimine peribunt, Dominus noster Jesus Christus in supremo Dei iudicio de eorundem praelatorum manibus sit requisiturus.*“ Srv. cap. 24. X. de regular. III. 31.; cap. 6. in fe. X. de stat. monach. III. 35.

¹³⁾ Srv. *Benedict. XIV.* De synod. dioec., ed. Rom. 1755, lib. XIII. cap. 11. n. 20.

nýbrž pouze účastenství duchovních darův a milostí, jichž církev věrným členům svým uděluje, ztrácí.¹⁴⁾

Tudíž také dotčení představení řeholní povinni jsou, i v příčině *vyvržených* (ejecti) řeholníků svých, jakož i těch, kdož jsou z kláštera uprchli (fugitivi, apostatae a religione), o to péči míti, aby oni do sebe šli a se polepšili, a když seznají, že se polepšili, aneb aspoň důvodně nadíti se moci budou, že tak učiní, je zpět do kláštera přijmouti, aneb jinak o jich zapotřebí a mravní napravení se starati. Tak jim ukládají mimo jiné zejména papež *Řehoř IX.* (1227—1241),¹⁵⁾ dále papež *Urban VIII.* (1623—1644), svrchu zmíněným nařízením Kongregace sněmu Tridentského, *Sacra Congregatio*, ze dne 21. září 1624 v § 11.,¹⁶⁾ papež *Innocenc XII.* (1691—1700), rovněž nařízením Kongregace sněmu Tridentského, *Instantibus*, ze dne 24. července 1694, z jeho rozkazu a s jeho schválením vyhlášeným,¹⁷⁾ a papež *Benedikt XIV.* (1740—1758), který zároveň i biskupům na srdce klade, aby nad takovými nešťastnými řeholníky, v jejich diecési se zdržujícími, bděli a k jich napravení dle možnosti přispívali.¹⁸⁾

Jakož řeholní *professe* na slavnou a prostou se dělí, tak i *sliby* (vota) chudoby, čistoty a poslušenství, jež zároveň s ní se skládají, v *slavné* (vota solemnia) a *prosté* (vota simplicia) se rozeznávají; sliby totiž, s professí slavnou

¹⁴⁾ Srv. can. 31—33. C. XI. qu. 3.; *Benedict. XIV.* const. *Singulari nobis*, ze dne 9. února 1749 §§ 11—16. (Bullar. Rom. ed. Luxemburg. 1727 sqq. tom. XVIII. p. 6. sqq.)

¹⁵⁾ Cap. 24. X. de regular. III. 31.: „*Ne religiosi, vagandi occasione habentes, salutis propriae detrimentum incurrant, et sanguis eorum de praelatorum manibus requiratur: statuimus, ut praesidentes capitulis celebrandis secundum statutum Concilii generalis [t. Lateran. IV. a. 1215 can. 12., jenž se uvádí v cap. 7. X. de statu monach. III. 35], seu Patres Abbates, seu Priores, fugitivos suos et ejectos de ordine suo [t. j. z řeholní společnosti] requirant sollicitate annuatim. Qui si in monasteriis suis recipi possunt secundum ordinem regularem, abbates seu priores eorum monitione praevia per censuram ecclesiasticam compellantur ad receptionem ipsorum salva ordinis disciplina. Quodsi hoc regularis ordo non patitur, auctoritate nostra provideant, ut apud eadem monasteria in locis competentibus, si absque gravi scandalo fieri poterit, alioquin in aliis religiosis domibus ejusdem ordinis ad agendam ibi poenitentiam talibus vitae necessaria ministrentur. Si vero hujusmodi fugitivos vel ejectos inobedientes invenerint, eos excommunicent, et tamdiu faciant ab ecclesiarum praelatis [t. episcopis] excommunicatos publice nunciari, donec ad mandatum ipsorum humiliter revertantur.*“

¹⁶⁾ Jenž zní takto: „*Ac postremo censuit [t. Sacra Congr.], esse innovandam, et Suae Beatitudinis auctoritate innovat constitutionem fel.[icis] rec.[ordationis] Gregorii IX., relatam in cap. fin. X. de regular., ac praeterea declarat, eam constitutionem in iis quoque vindicare sibi locum servandamque esse, qui juste, definitive ac juris ordine servato expulsi fuerint, dummodo tamen in expulsis hujusmodi subsit spes evidens emendationis ex litteris saltem testimonialibus Ordinarii [t. onoho biskupa, v jehož diecési ti kteří vyvržení řeholníci bydlejí], cujus conscientiam in his litteris concedendis S. Congr. serio oneravit [t. j. přísně mu uložila, aby v té příčině svědomitě před se šel].“ (Canones et decreta Concil. Trid., ed. cit. p. 434.)*

¹⁷⁾ Canones et decreta Concil. Trident., ed. cit. p. 435.

¹⁸⁾ De synod. dioec. ed. cit. lib. XIII. cap. 11. n. 20. 30. 31.

spojené, *sliby slavné* (vota solemnia), a sliby, spojené s professí prostou, *sliby prosté* (vota simplicia) se nazývají.¹⁹⁾

Jelikož dotčené sliby s řeholní professí nutně a nevyhnutelně spojeny jsou, tudíž obou těchto rčení: »skládati slavnou professi« a »skládati slavné sliby«, a dále: »skládati professi prostou« a »skládati sliby prosté«, bez rozdílu se užívá.

Za starších dob v církvi jen jedna řeholní professe byla, totiž ta, která nyní slove *slavná* (solemnis); a tudíž, kde koli v starším právu církevním slov: *professio, profiteri, professus* a t. p. bez dalšího omezení se užívá, míní se jimi řeholní professe slavná; což ostatně tu a tam i v novějším právu církevním nalézáme.²⁰⁾

Řeholní společnosti, v nichž se professe slavná čili sliby slavné skládají, slovou latině *religiosus* n. *regularis Ordo*, aneb *Religio*, po česku *řeholní řád*; ty pak společnosti řeholní, v kterých *toliko* prostá professe čili prosté sliby se skládají, *religiosa Congregatio*, aneb *religiosum Institutum votorum simplicium*, česky *řeholní kongregace*, se nazývají.²¹⁾ Těchto řeholních kongregací, věnujících se vychovávání a vyučování mládeže, ošetřování nemocných a jiným podobným církevním účelům, za novějších dob valný počet vzniknul.²²⁾

Byla pak z počátku v řeholních řádech (*religiosus Ordo, Religio*) toliko jedna professe, totiž *slavná* (*professio religiosa solemnis*), krom řádu Jesuitův, v němž již při jeho zřízení obojí professe zavedena jest, totiž *prostá* (*simplex*), která však v dotyčných církevních ustanoveních nenazývá se *professio*, nýbrž *emissio votorum simplicium, skládání slibů prostých, a slavná* (*solemnis*), jež v dotyčných církevních zákonech pouze slovem *professio* se vyznačuje. Totiž kdo do tohoto řádu přijat býti chce, musí nejprve dvouleté zkoušce (*probatio, novitiatus*) se podrobiti, a když v této zkoušce představeným řádu za dost učinil a při svém předsevzetí trvá, skládá obyčejné tři sliby, chudoby, čistoty a poslušnosti, *prosté* (*vota simplicia*). Tímto činem on se strany své se řádu navždy a neodvolatelně zavazuje, nikoliv ale řád jemu, nýbrž tento zůstává si právo, jej z dostatečné příčiny zkrátka, beze všeho soudního

¹⁹⁾ Srv. Dict. Grat. post can. S. D. XXVII.; cap. un. de vot. in Sext. III. 15; *Joan. Dartis*, Comment. in univ. Gratian. Decretum, v *téhož* Opera canonica, ed. Paris. 1656, part. I. p. 282. sqq.; *Schönen*, Das Wesen der Gelübdesolennität, v Tubínské „Theolog. Quartalschrift“, Jahrg. LVI. S. 195 ff., S. 417 ff.; a Jahrg. LVII. S. 79 ff., S. 230 ff. — Kterak druhdy i přijmutí vyššího posvěcení (*ordo major n. sacer*) samo o sobě za slavný slib čistoty (*votum castitatis solemnne*) považováno jest, o tom srv. *Laurin*, O bezženství a manželství duchovních. V Praze 1878 str. 50. a násl.; *téhož*, Der Cölibat der Geistlichen. Wien 1880, S. 172 ff.

²⁰⁾ Srv. c. 40. C. XXVII. qu. 1.; capp. 9. 10. 16. 18. 20. 21. 23. X. de regular. III. 31.; cap. un. de vot. in Sext. III. 15.; — Concil. Trid. sess. XXV. de Regular. et Monial., capp. 1. 7. 15—17. 19.; Acta S. Sedis, ed. Rom. 1865 sqq. vol. XXV. p. 307.

²¹⁾ Srv. *Vering*, Lehrb. des kath., orient. u. protest. Kirchenrechts. III. Auf. Freiburg i. Br. 1893 S. 956 f.

²²⁾ Kterak Stolice papežská v příčině schvalování a potvrzování těchto řeholních ústavů před se jde, vykládá *Bisarrì* (sekretář Kongregace biskupův a řeholníkův, Collectanea in usum S. Congreg. Episcopop. et Regularr., ed. Rom. 1885, p. 772. sqq.

řízení, propustiti a tak jeho úplně se vzdáti; kterýmžto propuštěním však zároveň i se strany propuštěného všechny závazky oněch tří slibů pomíjejí. Po složení slibů prostých mu vrchní představený řádu n. Generál (*Praepositus generalis*) rozličná řeholní zaměstnání ukládá, a když se ve všech těchto zaměstnáních zúplna způsobilým a důvěry hodným osvědčí, — což zcela na uvážení Generálově záleží, — jej ke skládání slavných slibů (*vota solemnia*) čili *professe* (*professio*), pouze tak nazývané, připouští, při které tento řeholník krom obyčejných tří slibů (*vota substantialia*) jiný, čtvrtý slib skládá, totiž že hotov jest, missie konati, kdekoli mu papež přikáže (*votum specialis Summo Pontifici obedientiae circa missiones praestandae*).²³⁾

²³⁾ Tak ustanovil papež *Řehoř XIII.* (1572—1585) const. *Quanto fructuosius*, ze dne 1. února 1533 (Bullar. diplom. et privileg., ed. cit., tom. VIII. p. 406. sqq.), řka: „§ 1. . . . Statutum est, ut et novitii in Societate praedicta per biennii spatium probentur, et qui, expleto novitiatu, litteris operam dederint, illorum studiis absolutis, tertium etiam annum probationis in humilitatis exercitiis expendant.“ — „Qui enim professionem [t. solemnem] emittere debent, eos vocatio haec viros, in vitae puritate ac litteris conspicuos, diuturnisque et diligentissimis experimentis probatos, eosque sacerdotes et in verbi Dei ac sacramentorum administratione diu multumque versatos exigit. § 2. Sed neque omnes ad eandem professionem idonei esse possunt, neque, qui temporis progressu futuri sunt, tales evadere aut cognosci, sine longa exercitatione atque experimento; quapropter Societatis corpus in sua membra, ordinem et gradus idem Ignatius divino instinctu ita duxit disponendum, ut, biennio novitiatus absoluto, omnes, qui in Societate perseverare voluerint, tria vota substantialia quidem paupertatis, castitatis et obedientiae, simplicia tamen, emittere debeant, ac novitii esse desinant; quibus votis emissis, in corpus Societatis cooptati, et quantum ex parte ipsorum, perpetuo obligati remanent. Quodsi injussi discedant, apostasiae [t. a Religione] notam et excommunicationis ac alias, quibus ipsi professi [t. solemniter] subjacent, poenas incurrant; quamvis, rationabili ex causa, juxta constitutiones eadem [t. hujus Societatis, a Sede apostolica approbatas] ab ipso Praeposito generali dimitti et votis hujusmodi liberari possint; quae omnia ipsis primo ingressu, per aliquot dies in separata habitatione constitutis, antequam ad aliorum novitiorum communem convictum admittantur, in ipsius Societatis privilegiis, constitutionibus et regulis consideranda traduntur. § 3. Biennio itaque novitiatus completo et emissis votis simplicibus, una est omnibus omnino vivendi et obediendi ratio, debentque omnes in communi vivere, ac in omnibus obedire, non secus ii, qui professionem [t. solemnem] non emiserunt, quam professi [t. solemniter]; quod vero ad paupertatem attinet, quamvis bonorum suorum jus atque dominium justas ob causas, pro superiorum arbitratu, ad tempus retinere valeant, ut in pios usus, juxta evangelicum consilium, distribuant, in illorum tamen usu religiosam paupertatem servant, nec ulla re tamquam propria et sine superioris facultate uti possunt. Peractis igitur hujusmodi probationibus et experimentis, cum dictae Societati fuerit per ea in Domino satisfactum, quos idem Praepositus generalis idoneos judicat, eos vel ad professionem per vota solemnia, vel ad gradus coadjutorum formatorum spiritualium, si sacerdotes, vel temporalium, si laici sint, per vota eadem publice emissa, quamvis non solemnia, juxta constitutiones admittit; quibus emissis, eo ipso nihil omnino proprii amplius vel domi vel foris habere possunt, fiuntque incapaces cujusvis haereditariae successionis, nec, propter emissa hujusmodi vota publica, aut per mortem ab intestato, in illorum, sicuti nec in professorum bonis domus ulla aut ecclesia vel collegium dictae Societatis succedere potest.“ V témž smyslu o tomto řádu se vyjádřil též papež v const. *Ascendente Domino*, ze dne 25. května 1584 §§ 6., 7., 10., 12. (Bullarium diplom. et privileg., ed. cit., tom. VIII. p. 438. sqq.), na kterémž posléze uvedeném místě též papež zejména o professi slavné v řádu Jesuitském takto říká: „Qui vero quatuor votorum professi futuri sunt, ii tribus illis solemnibus substantialibus

Jelikož pak svrchu uvedené opatření řádu Jesuitského osvědčilo se býti velmi prospěšné k tomu, aby se do řehole navždy a neodvolatelně nepřijímali lidé nezpůsobilí aneb nehodní, tudíž je římská Kongregace *Super Statu Regularium*, od papeže *Pia IX.* const. *Ubi primum*, ze dne 17. června 1847 (*Veringův* Archiv für kath. Kirchenrecht, X. 390 ff.), k tomu cíli a konci zřízená, aby návrhy ke zvelebení řeholních řádů činila, nařízením *Neminem latet*, ze dne 19. března 1857, z rozkazu a s potvrzením téhož papeže *Pia IX.* vydaným, co do podstaty, na všechny ostatní mužské řeholní řády (religiosus Ordo, Religio) rozšířila, v ten způsob, že ti, kdož v těchto řádech slavnou professi skládají chtějí, musí prve professi prostou složit, a ke skládání slavné professe nesmějí dříve než po uplynutí tří let připuštěni býti.²⁴⁾

votis quartum, similiter solemne, addunt, specialis Summo Pontifici obedientiae circa missiones praestandae.“ — K tomu, aby řeholník prostých slibů z řádu Jesuitův propuštěn býti mohl, není nikoli potřebí, aby ten a taký byl nenapravitelný (incorrigibilis), nýbrž postačuje v té příčině, aby Generál důvodně za to měl, že onen řeholník z jakékoli příčiny pro řeholi Jesuitův jest nezpůsobilý; aniž Generál povinen jest, při tom soudní řízení zachovávat, nýbrž může v té příčině zkrátka cestou administrativní před se jíti. To vyslovil papež *Řehoř XIV.* v const. *Eccliesiae catholicae* ze dne 28. června 1591 § 13. (Bullar. diplomm. et privileg. ed. cit. tom. IX. p. 430 sq.), řka: „Quod vero attinet ad dimissionem [t. řeholníků dotčeného řádu, pouze prosté sliby majících], declaramus, formam judiciariam adhibendam non esse, sed modum, in constitutionibus [t. téhož řádu] praescriptum et hactenus in ipsa Societate servatum, de caetero servari volumus; nempe, ut etiam sine aliquo processu aut ordine judiciario, ac nullis terminis, etiam substantialibus servatis, sola facti veritate inspecta, culpae vel rationabilis causae tantum ratione habita, ac personarum aliarumque circumstantiarum, quarum consideratio sit cum charitate et prudentia conjuncta, procedi possit, auctoritate praedicta [t. Apostolica] declaramus et decernimus.“ Srv. *Benedikt XIV.* De synod. dioec. lib. XIII. cap. 11. n. 22. To se ale nikterak nevztahuje ku propuštění aneb vyvrhování těch řeholníků, kteří *slavné* sliby složili; v té příčině i řád Jesuitský týmiž pravidly vázán jest, jako ostatní řády; musí tudíž v tom případě zachováti řízení soudní a dotčený řeholník musí býti nenapravitelný (incorrigibilis). Díť o tom papež *Benedikt XIV.* (De synod. dioec., ed. cit. lib. XIII. cap. 11. n. 26.) takto: „Quaecumque hactenus disseruimus de facultate, quam habent Superiores Societatis Jesu, dimittendi ex ea Religiosos non servata iudicii forma, . . . facile est intelligere, ad eos tantummodo Societatis Religiosos pertinere, qui post consuetum biennalis temporis lapsum, simplicia castitatis, paupertatis et obedientiae vota voverunt, non autem ad eos, qui exacto statuto curriculo, Regularem Professionem emittentes, solemnia castitatis, paupertatis et obedientiae vota nuncuparunt. Hos enim si Superiores velint e Societate ejicere, debent iudiciale ordinem servare, eorumque incorrigibilitatem evincere; ipsi autem sic expulsi perinde habendi sunt, ac reliqui omnes ex aliis Religionibus ejecti. Neque enim Societas hac in re ullo peculiari privilegio donata est; et, si quod etiam obtinisset, eo jam uti non posset; nimis quippe ampla ac valida derogatione Urbanus VIII. praecedentia quaecumque privilegia sustulit.“ Těmito posledními slovy papež *Benedikt XIV.* míní §§ 12. a 13. nařízení Kongregace sněmu Tridentského, *Sacra Congregatio*, ze dne 21. září 1624, jež z rozkazu a s potvrzením papeže *Urbana VIII.* vyneseno jest. Viz: *Canones et decreta Concil. Trid.*, ed. cit., p. 434.

²⁴⁾ Doslovně zní ono ustanovení takto »Peracta probatione et novitiatu ad praescriptum S. Concilii Tridentini [t. sess. XXV. de Regular. et Monial. cap. 15], Constitutionum Apostolicarum et statutorum Ordinis, a S. Sede approbatorum, Novitii vota simplicia emittant, postquam expleverint aetatem annorum sexdecim, ab eodem Tridentino Concilio statutam, vel aliam majorem, quae forsitan a statutis proprii Ordinis, a S. Sede approbata requiratur.« — »Professi post triennium, a die, quo vota simplicia emiserint, computandum, si digni

A co se dále týče *povahy a moci* oné prosté professe, čili oněch prostých slibů, to vyměřila táž římská Kongregace *Super Statu Regularium* nařízením *Sanctissimus*, rovněž z rozkazu a s potvrzením papeže *Pia IX.* dne 12. června 1858 vynesným, jímž mimo jiné vyslovila, že dotčené sliby řeholníka, jenž je skládá, zavazují navždy, nikoli pak řeholní řád, kterému je skládá; tento že jej může z dostatečné příčiny zkrátka propustiti, kterýmžto propuštěním i pro něho všechna zavazující moc těchto slibů pomíjí. Dále, že tento řeholník *vlastnictví* (dominium radicale) jmění svého i po složení oněch slibů podržeti smí, avšak správu jeho a požívání že ještě před skládáním těchto slibů někomu jinému postoupiti musí.²⁵⁾

Professe slavná, opominouc professi prostou předsevzatá, jest dle ustanovení papeže *Pia IX.* *Ad universalis*, ze dne 7. února 1862, naprosto neplatná.²⁶⁾

reperiantur, ad professionem votorum solemnum admittantur, nisi fortasse pro aliquibus locis, uti nonnullis Institutis indultum est, professio votorum simplicium ad longius tempus jam concessa fuerit. Poterit vero Superior Generalis ac etiam Superior Provincialis ex justis et rationabilibus causis professionem votorum solemnum differre, non tamen ultra aetatem annorum vigintiquinque expletorum. Si vero in Ordine seu Instituto Provinciales non habeantur, eadem differendi professionem votorum solemnum facultas attribuitur etiam Superiori domus Novitiatus, de consensu tamen Magistri Novitiorum et duorum Religiosorum, qui in Instituto aliquo gradu insigniti sunt.« (*Veringův* Archiv IX. 438.)

²⁵⁾ Též nařízení v té příčině doslovně stanoví, jak následuje. I. »Vota simplicia, de quibus agitur, perpetua erunt ex parte voventis, utpote quae tendunt ad emittenda deinde vota solemnia, in quibus perfectionem et complementum accipient.

II. Eorum votorum simplicium dispensatio reservata est Romano Pontifici, cui professi gravibus urgentibus causis preces porrigere poterunt.

III. Verum eadem simplicia vota solvi etiam possunt ex parte Ordinis in actu dimissionis professorum, ita ut data dimissione professi ab omni dicatorum votorum vinculo et obligatione eo ipso liberi fiant. . . .

V. Licet ad decernendam dimissionem neque processus, neque iudicii forma requiratur, sed ad eam procedi possit sola facti veritate inspecta, tamen Superiores procedere debent summa charitate, prudentia, et ex justis et rationabilibus causis, quaecumque humana affectione remota; secus eorum conscientia graviter onerata remaneat. Nemo autem ex causa infirmitatis, post professionem votorum simplicium superventa (konstrukce dle jazyka vlašského utvořená), dimitti poterit.

VI. Professi dicatorum votorum simplicium participes erunt omnium gratiarum et privilegiorum, quibus professi votorum solemnum in memorato Ordine legitime utuntur, fruuntur et gaudent.

VIII. Anni professionis, qui in dicto Ordine requiruntur, ut quis voce activa et passiva gaudeat, et ad officia admitti possit, a die emissionis votorum simplicium computentur; et professi votorum simplicium suffragium habeant in actis Capitularibus sui Conventus, quatenus et prout habent solemnitè professi.

IX. Professi votorum simplicium dominium *radicale*, uti ajunt, suorum bonorum retinere poterunt, sed eis omnino interdicta est eorum administratio et reddituum erogatio atque usus. Debent propterea ante professionem votorum simplicium cedere pro tempore, quo in eadem votorum simplicium professione permanserint, administrationem, usumfructum et usum, quibus eis placuerit, ac etiam suo Ordini, si ita pro eorum lubitu existimaverint.

X. Professi votorum simplicium remanere debent in domibus Professorii et studiorum, et vitam communem perfectam observare.« (*Veringův* Archiv, XVI. 373 f.)

²⁶⁾ »Nos igitur«, tak řečený papež v té příčině dí, »cupientes in re tanti momenti omnem ambigendi causam in posterum remove, motu proprio et certa scientia deque

Co se týče udílení posvěcení (ordines) řeholníkům, v té příčině přede vším připomenouti jest, že biskup nesmí žádnému řeholníku nižádného posvěcení udělití proti vůli jeho řeholního představeného (praelatus).²⁷⁾

Dále pak, co se týče *vyšších posvěcení* (ordines majores n. sacri), totiž *subdiaconatus* (podjáhenství), *diaconatus* (jáhenství), *presbyteratus* (kněžství) a *episcopatus* (biskupství),²⁸⁾ v příčině těchto právem církevním ustanoveno est, že ona nesmějí se udělití naprosto žádnému, kdo nemá pojištění slušného zaopatření (cautionem honestae sustentationis) čili tak zvaný *titulus ordinationis*,²⁹⁾ a to proto, aby ten a taký posvěcenec nemusil ku potupě vyššího

Apostolicae Nostrae potestatis plenitudine, quoad religiosas virorum familias cujuscumque Ordinis, Congregationis et Instituti, in quibus solemnia vota emittuntur, statuimus ac decernimus, nullam omnino, irritam et nullius roboris fore professionem votorum solemnium, tam scienter, quam ignoranter, quovis modo, praetextu et colore factam a novitiis quibuscumque, etiam laicis, et conversis, qui, licet probationem et novitiatum, prout de jure, expleverint, non emittant prius professionem votorum simplicium, et in ea per triennium integrum non permanserint, quamvis vel a Superioribus, vel a novitiis, vel ab utrisque intentio habeatur respective recipiendi ad vota solemnia, et ea emittendi, ac omnes ritus adhibeantur ad professionem votorum solemnium praescripti.» (Veringův Archiv, VIII. 145.)

²⁷⁾ »Ad aures nostras«, tak vzhledem k tomu přikazuje cap. 5. X. de temp. rodinat. I. 11., z odpisu, papežem *Luciem* III. (1181—1185) k arcibiskupovi Turonskému ve Francii daného, upravené, »pervenit, quod religiosi quidam ad superiores desiderant ordines promoveri, sed praelati (představení) eorum desiderii contradicunt. Tuae igitur quaestioni taliter respondemus, quod honestius et tutius est subjectis, debitam praepositis obedientiam impendendo in inferiori ministerio deservire, quam cum praepositorum scandalo graduum appetere dignitatem. Nec est in hac parte subjectorum desiderium confovendum, quoniam esse potest, quod praelati eorum commissa secreta noverint, ex quibus constat eis, quod salva conscientia nequeunt sublimari, quia non in sublimitate graduum, sed in amplitudine charitatis acquirunt regnum Dei.« Kterýžto poslední výrok *glossa ad h. cap. v. regnum Dei* vykládá, říká: »Quia apud Deum non gradus elegantior, sed vitae melioris actio comprobatur, 23, q. 4. c. Sicut excellentiam, et ille major dicitur in regno Dei, qui est justior, 40. d. c. Non loca et c. Multi, in fin. (= c. 4 12. D. XL.).« Srv. Dict. Grat. init. D. LVIII.; can. 1. 2. ead.

²⁸⁾ Srv. can. 11. D. XXXII. Slovou pak ona posvěcení ordines *sacri* za tou příčinou, že v sobě zavírají povinnost a právo, při konání oběti Mše svaté přímo při oltáři se zúčastňovatí, a že ti, kdož je přijímají, tím činem službě církevní zúplna a pro celý svůj život se věnují (se consecrant), a tudíž i života manželského se zdržovatí a jisté, pro ně zvlášť předepsané modlitby (officium divinum, horae canonicae) každodenně konatí povinni jsou; kteréž právo a kteréž závazky s ostatními posvěceními, jako akolythátem, lektorátem atd spojeny nejsou, proč se tato posléze uvedená posvěcení ordines *non sacri* nazývají. Vzhledem k těmto svrchu zmíněná posvěcení slovou ordines *majores*, tato vzhledem k oněm ordines *minores*. Srv. *Laurin*, Der Cölibat der Geistlichen, S. 5 ff.

Ti, kdož některé z vyšších posvěcení přijali, nazývají se v církevním právu vůbec *sacerdotes*, tolik, co: *clerici, in sacris ordinibus constituti*. Srv. c. 1. D. XXXII.; c. 22. D. LXXXI.; cap. 2. X. de cohabit. cler. et mulier. III. 2., kteréžto poslední místo zní doslovně takto: »Si quisquam sacerdotum, id est presbyter, diaconus vel subdiaconus, de quacumque femina crimine fornicationis suspectus, post primam, secundam et tertiam admonitionem inveniatur fabulari et aliquo modo conversari cum ea: excommunicationi subdatur.«

²⁹⁾ O tomto názvu srv. *Hinschius*, Das Kirchenrecht der Katholiken und Protestanten. Berlin 1869 ff. Bd. I. S. 63 ff.; *Vering*, Lehrbuch des kath., orient. u. protestant. Kirchenrechts, III. Aufl. Freiburg i. Br. 1893 S. 424 ff.

posvěcení a ku pohoršení věřících neslušným způsobem potřebné výživy sobě vydobývati.³⁰⁾

Dotčené pojištění slušného zaopatření pak zakládati se může *vůbec* na držení *duchovního obročí* (titulus beneficii), na *vlastním jmění* toho, jenž vysvěcen býti má (titulus patrimonii), na *platu*, jež mu někdo jiný ze jmění svého poskytovati zavázán jest (titulus pensionis), na smlouvě, kterouž se kdo zaváže, vysvěcenci *v tom případě* slušnou výživu poskytovatí, když by si jí on sám církevní službou opatřiti nemohl (titulus mensae); při chovancích *ústavů missionářských* právě na tom, že oni k těmto ústavům náležejí (titulus missionis), a konečně při *řeholnicích* (religiosi, regulares) tolikéž na tom, že oni k řeholnímu řádu náležejí a tudíž od něho potřebného zaopatření žádati právo mají; kterýžto posléze uvedený titul při řádech *Mendikantův* (Mendicantes), jichž konventy totiž žádného stálého majetku držeti nesmějí, nýbrž pouze z almužen živiti se mají,³¹⁾ slove *titulus religiosae paupertatis*, při ostatních řádech pak, jichž konventy totiž stále jmění držeti smějí, *titulus religiosae professionis* neb *mensae communis*.³²⁾

Posléze jmenovaný titul však dle práva církevního vzchází pouze z professe *slavné* (professio solemnis), a nikoli z professe *prosté* (professio simplex). Měl-li by tedy řeholník, toliko prosté sliby mající, posvěcení *vyšší* přijmouti, musil by k tomu cíli a konci prokázati jiný, v církevním právu uznávaný titul, od tit. *religiosae paupertatis* aneb *religiosae professionis* rozdílný. Tak ustanovil papež *Pius V.* konstitucí *Romanus Pontifex*, ze dne 14. října 1568, jíž nařízení obecného církevního sněmu Tridentského,³³⁾ přímo pouze k duchovním ze

³⁰⁾ Srv. Trid. sess. XXI. de reform. cap. 2., jež v té příčině dí takto: »Quum non deceat, eos, qui divino ministerio adscripti sunt, cum ordinis dedecore mendicare, aut sordidum aliquem quaestum exercere, compertumque sit, complures plerisque in locis ad sacros ordines admitti, qui variis artibus ac fallaciis confingunt« atd.

³¹⁾ Takovými řády byly dříve mnohé, zejména řády Františkánů, Dominikánů, Augustiniánů, Servitů a j. Srv. *Ubaldo Giraldi*, Expositio jur. pontif. juxta recent. Ecclesiae discipl., ed. II. Rom. 1829 sq. part. I. tom. 2. p. 785. sect. 962. Avšak obecný církevní sněm Tridentský (sess. XXV. de Reg. et Monial. cap. 3.) oněm řádům, všem, krom řádů *Františkánů*, vlastně tak řečených (Fratres Minores de observantia) a *Kapucínů* (Capucini), dovolil, aby jejich konventy stálého jmění nabývatí a je držeti mohly. Mimo tyto jest řádem mendikantským *řád Jesuitův*, tou měrou, že jeho domy, členům jeho, slavné sliby majícím (professi), k obydlí určené, žádného stálého majetku míti nesmějí, nýbrž pouze z almužen vydržovatí se mají; jenom domy, pro *novice* novitií určené (domus probationis), a domy pro vyučování ustanovené (Collegia) stálého jmění nabývatí a je držeti mohou. To jde z ustanovení papeže *Julia* III. *Exposcit debitum*, ze dne 21. července 1550 (Institutum Societatis Jesu, Prag. 1705 vol. I. p. 19.); z ustanovení papeže *Pia* V. *Dum indefessa*, ze dne 7. července 1571 (Inst. Soc. Jesu, I. c. p. 37.); též z ustanovení papeže *Řehoře* XIII. *Ascendente Domino*, ze dne 25. května 1584 § 15. (Bullar. diplom. et privileg. ed. cit. tom. VIII. p. 461.)

³²⁾ Srv. *Aichner*, Compendium jur. eccl., ed. VII. Brixin. 1890 p. 224. sqq.; *Vering*, Lehrbuch, S. 424 ff.

³³⁾ Sess. XXI. de reform. cap. 2., jež doslovně zní, jak následuje: »Quum non deceat, eos, qui divino ministerio adscripti sunt, cum ordinis dedecore mendicare, aut sordidum aliquem quaestum exercere, compertumque sit, complures plerisque in locis ad sacros ordines nullo fere delectu admitti, qui variis artibus ac fallaciis confingunt, se beneficium ecclesiasticum aut etiam idoneas facultates (dostatečné vlastní jmění) obtinere: statuit sancta

stavu světského (clerici saeculares) se vztahující, výslovně i na řeholníky (clerici regulares, religiosi), slavné professe čili slavných slibů ještě nesloživší, rozšířil a na porušení téhož nařízení přísné tresty uložil, a sice na biskupa, jenž by proti tomuto nařízení řeholníku vyšší posvěcení udělil, složení (suspensio) s udělování těchto posvěcení na jeden rok, na řeholníka pak, vyšší posvěcení takto přijavšího, prostě složení (suspensio) s vykonáváním posvěcení takto přijatého; a kdyby se tento nicméně odvážil, je vykonávati, prohlásil též papež, že tím samým (ipso facto) upadne v irregularitu a v ostatní tresty, od obecného církevního sněmu Tridentského vyměřené.³⁴⁾

Synodus, ne quis deinceps clericus secularis, quamvis alias sit idoneus moribus, scientia et aetate, ad sacros ordines promoveatur, nisi prius legitime constet, eum beneficium ecclesiasticum, quod sibi ad victum honeste sufficiat, pacifice (t. tranquille) possidere. Id vero beneficium resignare non possit, nisi facta mentione, quod ad illius beneficii titulum sit promotus; neque ea resignatio admittatur, nisi constito (t. postquam constiterit), quod aliunde vivere commode possit; et aliter facta resignatio nulla sit. Patrimonium vero vel pensionem obtinentes ordinari posthoc non possint, nisi illi, quos episcopus iudicaverit assumendos pro necessitate vel commoditate ecclesiarum suarum, eo quoque prius perspecto, patrimonium illud vel pensionem vere ab eis obtineri, taliaque esse, quae eis ad vitam sustentandam satis sint. Atque illa deinceps sine licentia episcopi alienari aut extinguere vel remitti nullatenus possint, donec beneficium ecclesiasticum sufficientis sint adepti, vel aliunde habeant, unde vivere possint; antiquorum canonum poenas innovando. « Srv. capp. 2., 4., 16., 23; X. de praebend. III. 5.; cap. 37. eod. in Sext. III. 4.; cap. 45 X. de simon. V. 3.; Pii IX. const. *Apostolicae Sedis*, d. d. 12. Octobr. 1869 tit. de suspensionibus art. 2.

³⁴⁾ Přikazuje dotčené ustanovení papežské v té příčině doslovně takto: »Sane, quum non deceat divino ministerio adscriptos, cum ordinis dedecore mendicare, aut sordidum aliquem quaestum exercere, Sacro Trident. Concilio inter alia decretum fuit, ne quis deinceps clericus saecularis ad sacros ordines promoveatur, nisi prius legitime constaret, eum beneficium ecclesiasticum, quod sibi ad victum honeste sufficeret, pacifice possidere; vel alias ordinari non posset, nisi iuxta decreti ab ipso Concilio desuper editi formam et tenorem. Quum autem nulla in hujusmodi decreto religiosorum clericorum mentio facta fuerit, ac propterea nonnulli (uti moleste accepimus) certorum ordinum religiosi seu canonici vel clerici, intra claustra monasteriorum seu domorum more regularium in communi viventes, qui nunquam seu nonnisi ad certum tempus professionem emittunt, et ex claustro exire vel dimitti, (et) ad saeculum redire libere et licite possunt, religionis praetextu absque titulo sufficientis beneficii, nec iuxta dicti decreti tenorem ad sacros ordines se promoveri praetendant, et a nonnullis episcopis, passim promoveantur, atque ideo plerumque illud inconveniens eveniat, ut sic promoti et a claustro exeuntes, et per saeculum vagantes, vel mendicare vel sordidum quaestum exercere non sine ipsorum dedecore ac ordinis vilipendio et quamplurimorum Christifidelium scandalo cogantur: Nos igitur, qui singulorum Dei ministrorum honorem et decus (quantum in nobis est) sinceris exoptamus affectibus, motu proprio et ex certa nostra scientia, deque Apostolicae potestatis plenitudine hac perpetuo valitura sanctione decretum praedictum, de clericis saecularibus loquens, ad omnes et singulos, etiam cujuscunque ordinis clericos religiosos, sive saeculares more religiosorum viventes in communi, non professos (totiž: solemniter), harum serie extendimus et ampliamus, ac religiosis et aliis praedictis non professis, ut ad sacros ordines promoveri, nec non omnibus et singulis venerabilibus fratribus nostris patriarchis, archiepiscopis et episcopis, gratiam et communionem Sedis Apostolicae habentibus, ut ordines ipsos hujusmodi religiosi personis impendere, nisi observata forma dicti decreti, non valeant, in virtute sanctae obedientiae et sub indignationis nostrae poena interdicimus et prohibemus, ac contrafacientes per annum a praestatione talium ordinum (t. j. majorum n. sacrorum; srv. *Heiner*, Die kirchlichen Cen-

Tudíž také římská Kongregace *Super Statu Regularium* již zmíněným nařízením: *Sanctissimus*, dne 12. června 1858 z rozkazu a s potvrzením papeže *Pia IX.* vydaným, v art. VII. mimo jiné výslovně vytknula, že řeholní představení své řeholníky, toliko prosté sliby složivší, jenom ku přijmutí klerikální tonsury (prima tonsura)³⁵⁾ a nižších posvěcení (ordines minores n. non sacri) připustiti smějí.³⁶⁾

Papež *Pius IX.* pak const.: *Apostolicae Sedis*, ze dne 12. října 1869 tit.: *Suspensiones latae sententiae Summo Pontifici reservatae* art. 4. na biskupa, jenž by se odvážil, krom případu zákonní privileje, vyšší posvěcení uděliti řeholníkovi, toliko *prosté sliby* majcímu, aniž by ten a taký řeholník titul církevního obročí (beneficium ecclesiasticum), aneb vlastního jmění (patrimonium), — aneb, což se samo sebou rozumí, jiný, církevním právem uznaný, od titulu *religiosae paupertatis* aneb *religiosae professionis* rozdílný, titul měl, nechať dotčený řeholník náleží k řeholní kongregaci aneb k řeholnímu řádu, na toho a takového biskupa uložil papež *Pius IX.* zmíněným ustanovením po jeden rok trvající a Stolicí papežské zadrženu suspensí od udělení posvěcení vůbec, jak vyšších, tak i nižších, v kterouž suspensí onen biskup tím samým (ipso jure, ipso facto) upadnouti má.³⁷⁾

Některé řeholní řády však a řeholní kongregace požívají té papežské privileje (privilegium apostolicum), že smějí na titul *religiosae paupertatis* n. *religiosae professionis* dáti vyšší posvěcení uděliti i těm svým členům, kteří pouze prosté sliby (vota simplicia) složili. Takovému papežské privileje požívá zejména *řád Jesuitův*, jakož mimo jiné vysvítá z ustanovení papeže *Pavla III. Exponi nobis* ze dne 5. června 1546,³⁸⁾ dále z ustanovení papeže *Julia III.*

suren. Paderb. 1884. S. 333.) suspendimus. Statuentes et decernentes, promotiones quarumlibet religiosarum personarum praedictarum ad ordines hujusmodi contra ipsius decreti Concilii Tridentini formam . . . factas executione praedictorum ordinum omnino carere, nullasque prorsus et irritas (totiž: co se dotýče jich vykonávání) existere, sicque promotas personas in altari ministrare non posse, quinimmo ministrantes privilegiis et exemptionibus, immunitatibus et aliis gratiis clericis concessis omnino privari, et irregularitatis (totiž: ex abusu ordinis) aliasque in dicto decreto contentas poenas eo ipso incurrere, a quibus, nisi a Romano Pontifice, vel in mortis articulo, minime absolvi possint « (Canones et Decreta Concilii Tridentini, ed. cit. p. 502; Bullar. diplomm. ed. cit. Taurin. VII. 723 sq.)

³⁵⁾ Tak se *tonsura klerikální* proto nazývá, že, kdo chce nějaké posvěcení (ordo) aneb i jen nějaký církevní úřad (officium) obdržeti, prve tuto tonsuru přijmouti musí. Srv. *Laurin*, Der Cölibat der Geistlichen, S. 9.

³⁶⁾ »Superiores Regulares,« tak dotčený artikl doslovně zní, »ad quos spectat, concedere poterunt hujusmodi professis litteras dimissoriales dumtaxat ad primam Tonsuram et ad Ordines minores, servatis tamen de jure servandis, et praesertim, quae circa Ordinationes Regularium ab Apostolica Sede praescripta sunt.« (*Veringův Archiv*, XVI. 374.)

³⁷⁾ „Suspensionem,“ tak zmíněný artikl doslovně zní, „per annum a collatione ordinum incurrit, qui excepto casu legitimi privilegii, ordinem sacrum contulerit absque titulo beneficii vel patrimonii clerico, in aliqua Congregatione viventi, in qua solemnis professio non emittitur, vel etiam Religioso, nondum professo.“ Srv. *Heiner*, Die kirchlichen Censuren, S. 330.

³⁸⁾ Kdežto též papež ku Generálu téhož řádu dí: „Ipsi Coadjutores [to jsou ti, již sice prosté sliby složili, a však professe ještě nesložili] ad omnes, etiam sacros, et Presbyteratus, ordines, de licentia tui, fili Praepositi Generalis, si alias idonei fuerint, promoveri valeant;

Exposcit debitum ze dne 21. července 1550, a jiného ustanovení téhož papeže, *Sacrae Religionis*, ze dne 22. října 1552,³⁹⁾ kterýmiž ustanoveními řečený papež řádu Jesuitů všechny privileje, od papeže *Pavla III.* jemu udělené, potvrdil; rovněž z ustanovení papeže *Řehoře XIII. Ex Sedis Apostolicae*, ze dne 28. února 1583,⁴⁰⁾ a konečně z ustanovení papeže *Řehoře XIV. Ecclesiae catholicae*, ze dne 28. června 1591 § 16.⁴¹⁾

Aniž pak řád Jesuitův povinen jest, takovému řeholníku svému, když jej po přijmutí vyšších posvěcení z podstatné příčiny ze středu svého propustí, potřebnou výživu poskytovat.⁴²⁾ Ti a tací propuštěnci musí sami potřebnou výživu (titulus ordinationis) sobě opatřiti; pokud toho neučinili, jsou s vykonáváním vyšších posvěcení, v řeholi Jesuitské přijatých, složeni (suspensi).⁴³⁾

Podobnou privilej obdržela *Congregatio doctrinae christianae Galliarum* (Avenionensis) od papeže *Alexandra VII. const. Sacrosancti*, ze dne 26. září 1659,

sintque omnes, et singuli eorum, omnium bonorum operum, quae in dicta Societate fient, ac meritorum illius participes, et illis plene gaudeant, prout alii dictae Societatis Professores [t. solemniter] participant et gaudent.« Srv. *Inst. Soc. Jesu*, ed. cit. vol. I. p. 8.

³⁹⁾ *Inst. Soc. Jesu*, l. c. p. 16 sqq.

⁴⁰⁾ V něm dotčený papež v té příčině dí takto: »Cum . . . Instituto Clericorum regularium Societatis Jesu, quod per felicis recordationis Paulum III. et Julium III. praedecessores nostros approbatum et confirmatum fuit, cuique per sacrum Concilium Tridentinum derogatum minime extitit [srv. sess. XXV. de Regular. et Monial. cap. 16], inter alia ex-
presse caveatur, . . . ut ii, qui in eadem Societate tria Paupertatis, et Castitatis, et Obedientiae vota emisierint, ad omnes, etiam sacros, et Presbyteratus, ordines, de licentia pro tempore existentis Praepositi Generalis, etiam antequam solemnem Professionem emisierint, promoveri valeant: Nos, considerantes, Religionem praedictam uberrimos fructus, ad Dei laudem, et sanctae catholicae fidei propagationem, per universum orbem dedisse, meritoque in suis piis Institutis confovendam esse: motu proprio et ex certa nostra scientia Socii Praepositi Generalis ad sacros, etiam Presbyteratus, ordines, etiam ante solemnem Professionem emissam, dummodo alias aetate, moribus et doctrina idonei sint, promoveri valeant, Instituta praedicta approbantes, tenore praesentium, auctoritate Apostolica, quatenus opus sit, de novo concedimus. Non obstantibus Constitutionibus Apostolicis, et in specie Constitutione Pii V. praedecessoris nostri, qua decretum Concilii Tridentini, quod incipit, *Cum non deceat*, ad Clericos Regulares non Professos extendit [viz svrchu na str. 14. pozn. 34.], ceterisque contrariis quibuscumque.« (*Inst. Soc. Jesu*, l. c. p. 42. sq.)

⁴¹⁾ Kterýmžto ustanovením týž papež zmíněnému řádu mimo jiné privileje, od svých předchůdcův jí propůjčené, i tuto potvrdil: »Religiosos hujusmodi post emissa vota, etsi simplicia, ad sacros, etiam Presbyteratus, ordines, juxta Summorum Pontificum concessionem promoveri posse.« (*Bullar. diplomm. et privileg. ed. cit. tom. IX. p. 440.*) Srv. *Benedict. XIV. De synod. dioec. lib. XIII. cap. 11. n. 24.*

⁴²⁾ To vyslovil papež *Benedikt XIII. const. Injuncti nobis*, ze dne 14. (al. 12.) června 1728 § 2. (*Bullar. diplomm. et privileg. ed. cit. tom. XXII. p. 661*), dovodě, »Societatem Jesu non teneri, nec obligatam esse ad ullam subministrationem sive congruae sustentationis, sive alimentorum, sive alio quocumque titulo, et causa, illis faciendam, qui post biennium probationis, et emissionem votorum simplicium, extra dictam Societatem a suis Superioribus ejiciuntur, tametsi, dum in ea permanebant, ad sacros, etiam Presbyteratus, ordines sine beneficio ecclesiastico ac Patrimonio, et ad titulum Religiosae paupertatis promoti fuerint.« Srv. *La Croix* (Claudius, S. J. bohoslovec, rodem Belgičan, † 1714), *Theolog. moral.*, lib. VI. part. 2. n. 2196. sq.; *Benedict. XIV. De synod. dioec. lib. XIII. cap. 11. n. 25.*

⁴³⁾ Srv. *Benedict. XIV. l. c. n. 26.*

jejížto členové po složení obyčejných tří slibů prostých (simplicia) a po složení přísahy, že v téže kongregaci zůstanou (juramentum perseverantiae), s povolením Generála (Praepositus generalis) aneb Provinciála (Praepositus provincialis) vyšší posvěcení na titul též kongregace přijmouti smějí. Též privileje požívá duchovenstvo náležející k *hospitálu sv. Gallikana* (clerici adscripti Hospitali S. Gallicani), na základě ustanovení papeže *Benedikta XIII.*, *Bonus ille*, ze dne 6. října 1726 § 24, a *kongregace Missie* (Patres congregationis Missionis), dle ustanovení papeže *Benedikta XIV.*, *Aequa Apostolicae servitutis*, ze dne 5. dubna 1744.⁴⁴⁾

Papež *Pius IX.*, jak se praví, tu a tam z důležité příčiny udělil prominutí (dispensatio), aby řeholník prostých slibů vyšší posvěcení přijmouti směl; avšak nynější papež *Lev XIII.* se vyjádřil, že takového prominutí nikoli udíletí nebude, snáze že, pokud tu bude podstatné příčiny, udělí prominutí, aby řeholník prostých slibů v řeholních řádech, prve než uplyne třiletí (triennium), církevním zákonem předepsané, professi slavnou složiti směl.⁴⁵⁾

Toto předeslavše, obracíme se nyní ke svrchu zmíněnému nařízení římské Kongregace pro záležitosti biskupův a řeholníků: *Auctis admodum*, ze dne 4. listop. 1892, samému.

Příčinu k tomuto nařízení dala stížnost, kterouž byli arcibiskup Rýno-Kolínský a ostatní biskupové pruští, r. 1892 ve Fuldě, u hrobu sv. Bonifáce, ke společné poradě o záležitostech a potřebách svých diecési shromáždění, na dotčenou římskou Kongregaci vznesli, za příhodná opatření v té příčině žádající.

Za předmět tato stížnost měla, že často řeholníci prostých slibů, vyšší posvěcení přijavše a pak řeholní společnost řádně opustivše, do diecése, z níž rodem (origo) pocházejí, se navracejí a na biskupu této diecése (episcopus originis), k němuž dle církevního práva náležejí,⁴⁶⁾ žádají, aby je plným právem mezi své duchovenstvo přijal. Toho však že tento vždy učiniti nemůže, poněvadž mnozí takoví posvěcenci potřebných vlastností a podmínek, aby buď v duchovní správě aneb v učitelství úřad na gymnasiích usazení býti mohli, nemají; čímž, tak řečení biskupové dokládali, se stává, že ti a tací posvěcenci, nevládnouce jinými ke své slušné výživě dostatečnými prostředky, nedůstojným způsobem potřebné výživu sobě vydobývají, a tak vyšší posvěcení v potupu uvádějí a věřícím pohoršení dávají.

Aby se těmto nesnázím učinila přítrž, navrhovali řečení biskupové zmíněné Kongregaci tato tři opatření.

I. Aby zvláštním zákonem jak řeholním řádům (religiosus Ordo, Religio), tak i ostatním řeholním ústavům neb společnostem (ceteris Institutis religiosis) se zapovědělo, svých chovancův ku přijmutí vyšších posvěcení připouštěti,

⁴⁴⁾ Srv. *Ubaldo Giraldu*, *Expositio jur. pontif. juxta recentiore Ecclesiae discipl.*, ed. cit., part. II. tom. 3. p. 871. sq.

⁴⁵⁾ Srv. *Acta S. Sedis*, ed. Rom. 1865 sqq. vol. XXV. p. 309.

⁴⁶⁾ Srv. cap. 3. de temp. ordinatt. in Sext. I. 9.; *Innocent. XII. const. Speculatores*, ze dne 4. list. 1694, § 4. (*Canones et decreta Conc. Trid.*, ed. cit. p. 532.)

prve než by tito buď slavnou professi řeholní, aneb prosté sice, avšak ustavičné sliby (vota simplicia quidem, sed perpetua) složili, aneb jiným způsobem k řeholnímu řádu aneb k řeholní kongregaci na vždy připoutáni byli.

II. Aby se všem, jak řeholním řádům, tak i všem ostatním řeholním společnostem uložilo za povinnost, by všem svým chovancům, již byli po svém vstoupení do řeholního řádu aneb řeholní kongregace vyšší posvěcení přijali a potom z něho aneb z ní vystoupili, potřebnou výživu tak dlouho poskytovali, až by je některý biskup mezi své duchovenstvo přijal.

III. Aby i ti, kdož toliko prosté, avšak ustavičné sliby skládají (qui vota simplicia quidem, sed perpetua emittunt), rovněž jako ti, již sliby slavné skládají, z pravomoci biskupské na vždy vyjmuti byli.

Kongregace, svrchu zmíněná, tuto záležitost, prve než sama o ní jednati počala, přikázala příslušnému konsultorovi,⁴⁷⁾ aby o ní Kongregaci své dobrozdání (votum) podal.

Týž konsultor v tomto svém dobrozdání nejprve vytknul, že nesnáze, od oněch biskupův uvedené, nikoli se netýkají řeholních řádů, v nichž totiž slavné sliby se skládají; v těchto, dokládal, že ustanovením papeže Pia V. Romanus Pontifex ze dne 14. října 1568,⁴⁸⁾ jakož i nařízením Kongregace sněmu Tridentského: Sanctissimus, ze dne 12. června 1858 art. VII.⁴⁹⁾ a posléze prohlášením nynějšího papeže Lva XIII., vedle něhož prominutí, aby řeholník prostých slibů vyšší posvěcení obdržel, udílet se nemá,⁵⁰⁾ nesnáze svrchu uvedené dokonce vyloučeny jsou.

To povšechně podotknuv, jal se řečený konsultor uvažovati jednotlivé návrhy, se strany jmenovaných biskupů předložené, a co se týče

1. prvního,⁵¹⁾ připomínal, že by v něm po slovích: *ad sacros ordines evehere faciant* mělo býti přidáno: *titulo paupertatis, seu mensae communis*. S tímto dodatkem, pravil, že by tento návrh přijmouti a schváliti se mohl; avšak že toho není třeba, ježto věc ta, jakož svrchu vyloženo, církevními zákony, průchod majícími, úplně upravena jest.

Dále

2. v příčině druhého návrhu⁵²⁾ týž konsultor dovodil, tím že se navrhuje opatření nespravedlivé a škodlivé; nebo, kdyby dotčení řeholníci byli takto svou výživou ujisti, tu že by snadno nikterak o to se nestarali, aby

⁴⁷⁾ Srv. o konsultorovi svrchu str. 3, pozn. 2.

⁴⁸⁾ Srv. svrchu 14. str., pozn. 34.

⁴⁹⁾ Srv. svrchu 15. str., pozn. 36.

⁵⁰⁾ Srv. svrchu 17. str., pozn. 45.

⁵¹⁾ Kterýžto návrh doslovně zněl takto: »Ut tam Religionibus, quam ceteris Institutis religiosis lege interdicatur, ne alumnos suos ad sacros ordines evehere faciant, priusquam sive professionem, sive vota simplicia quidem, sed perpetua emiserint, sive alio modo Religioni vel Instituto perpetuo aggregati fuerint.«

⁵²⁾ Jenž doslovně zněl, jak následuje: »Ut tam Religiones proprie dictae, quam Instituta religiosa quaecumque omnium alumnorum, qui post ingressum in Religionem vel Institutum ad sacros ordines promoti et postea egressi sunt, sustentationem praestare teneantur, usque dum Episcopus aliquis eosdem Dioecesi suae incardinaverit.«

od některého biskupa do diecése přijati a v církevní službě usazeni byli; že by spíše v pohodlné nečinnosti setrvali, než aby obtíže a starosti, s církevní službou spojené, na se vzali. Z toho pak, dokládal konsultor, že by jednak řeholním společnostem veliká hmotná škoda, jednak církvi veliká nečest vzházela.

Na místo tohoto návrhu odporoučel konsultor, aby ustanovení, v té příčině vydaná pro řeholní řády, byla i na řeholní kongregace vztažena. A tudíž, co se dotýče *prominutí* neb *dispensace* (dispensatio) od slibů, navrhol, aby se řeholníkům, kteří byli v řeholní kongregaci vyšší posvěcení obdrželi *titulo mensae communis*, neudělovala dispense od slibů, v též řeholní kongregaci složených, leč by prve předložili písemnou příповěď některého biskupa, že tento hotov jest, při náležitých podmínkách je mezi své duchovenstvo přijmouti, aneb náležitou listinu, úplně dokazující, že oni si pro svou slušnou výživu *titulus patrimonii* opatřili. Kdyby však někdy bylo potřebí, dispensaci od slibův těch udělit, aniž by tu bylo jedné neb druhé právě zmíněné podmínky, pro ten případ konsultor odporoučel, aby témuž řeholníku, dispensaci obdržícímu, se zakázalo, dotčená vyšší posvěcení vykonávati, dokudž by pro svou slušnou výživu jednoho neb druhého zmíněného prostředku nedosáhl.

Co se pak týče propuštění (dimissio) z řeholní kongregace, kdyby ten, jenž propuštěn býti má, žádného z uvedených dvou prostředků pro svou výživu neměl, a nicméně by propuštěn býti musil, v tom případě, tak za to měl konsultor, žeby měla *Kongregace pro záležitosti biskupův a řeholníků* kontradiktorním řízením (jure examinis contradictorii), t. j., vyslechnouc obě strany, jak onoho řeholníka, tak i řeholní kongregaci, vyšetřiti, zdali se má této kongregaci uložiti ku prospěchu dotčeného řeholníka výroční plat neb pense (pensio), čili nic. V případě prvním žeby měla táž S. Congregatio Epp. et Regularr. dle spravedlnosti a slušnosti i summu a trvání dotčené pense vyměřiti. V druhém případě pak že by ve výnosu propouštěcím výslovně se vytknouti mělo, že propuštěnec jest s vykonáváním vyšších posvěcení složen (suspensus), zajisté na tak dlouho, dokud nebude od některého biskupa mezi jeho duchovenstvo přijat, aneb dokud titulu patrimonii nenabude; ač nebyl-li se tak těžce provinil, že by proto zasluhoval s vykonáváním vyšších posvěcení složen býti na vždy (suspensio perpetua).

Konečně

3. o třetím návrhu⁵³⁾ konsultor se pronesl v ten smysl, že k němu lze přivoliti, ač má-li se mu rozuměti tak, že, jakož řeholník sekularisovaný (saecularisatus),⁵⁴⁾ aneb vyhnáný (expulsus) z řeholního řádu, nepřikazuje se biskupovi, z jehož diecése rodem pochází (episcopo originis), rovněž tak že se mu nemá přikazovati ani ten, kdo s dispensí (cum dispensatione) vystoupil

⁵³⁾ Který doslovně takto zněl: »Ut ii quoque, qui vota simplicia quidem, sed perpetua emittunt, aeque ac professi votorum solemnium, a jurisdictione Episcoporum perpetuo subtrahantur.«

⁵⁴⁾ Srv. Aichner, Compendium jur. eccl., ed. VII. Brixin. 1890. p. 482. sq.

aneb z podstatné příčiny propuštěn (dimissus) jest z pouhé řeholní kongregace. Avšak zároveň též konsultor připomenul, že dle jeho zdání tohoto návrhu nebude potřebí, bude-li se šetřiti opatření, od něho svrchu naznačených; tehdy že bude dostatečně zabezpečeno, aby řeholníci prostých slibů, z řeholní kongregace vystoupí aneb propuštění, ani biskupům obtížní nebyli, ani církvi hanby nepůsobili. Než, jakkolivěk se tato otázka rozhodne, že by měly v té příčině vyjmuty býti řeholní ústavy, pouze na tu kterou diecési obmezené (Instituta mere dioecesana), jelikož duchovní (sacerdotes), k těmto ústavům náležející, v té které diecési vysvěcení, ne méně k biskupovi oné diecése příslušejí, než duchovní světští (sacerdotes cleri saecularis).⁵⁵⁾

Konečně připomínal konsultor, opatření svrchu uvedená že se nemohou vztahovati na řeholní řád Jesuitův, jelikož tento požívá zvláštní papežské privileje, vedle níž může řeholníky prostých slibů, již byli v něm vyšší posvěcení přijali, ze středu svého propustiti, aniž by povinen byl, jim, byť i žádných prostředků k svému zaopatření neměli, potřebné výživy poskytovat.⁵⁶⁾

Obdrževši svrchu uvedené dobrozdání konsultorovo, Kongregace pro záležitost biskupův a řeholníků za zpravodaje v té záležitosti ustanovila kardinála *Sepiacci*-ho. Tento věc tu bedlivě uváživ, podal o ní u valném shromáždění Kongregace dne 29. srpna 1892 důkladnou rozpravu, ku které v průběhu rokovaní zejména prefekt Kongregace, kardinál *Verga*, vhodná poznamenání přidal. Po důkladném a zevrubném rozebrání této záležitosti byly svrchu uvedené návrhy zmíněných biskupů ve způsobě otázek (dubia) Kongregaci k rozhodnutí předloženy. Kteráž je v témž shromáždění dle mínění zpravodaje a poznamenání kardinála prefekta rozhodla. »Sacra Congregatio Episcoporum et Regularium, re discussa, in plenariis comitiis diei 29.⁵⁷⁾ Augusti 1892 respondere censuit: *Fuxta propositionem Eminentissimi Cardinalis Sepiacci, cum animadversionibus Eminentissimi Praefecti.*«

Zároveň pak táž Kongregace na tom se usnesla, že jest k zamezení svrchu zmíněných nesnázi třeba, dle onoho rozhodnutí upraviti a pro veškerou církev vyhlásiti přiměřené nařízení (decretum). Zhotoven byl tudíž nástin téhož nařízení, který od sekretáře Kongregace dne 23. září téhož roku Jeho Svatosti papeži *Lvu XIII.* předložen a od tohoto schválen a potvrzen jest. Načež ono nařízení konečně upraveno a dne 4. listopadu 1892 vyhlášeno jest.

Zní pak doslovně též nařízení takto:

»Decretum.«

Na to následuje úvod, v němž se vykládá příčina a vznik tohoto nařízení, takto:

⁵⁵⁾ Konsultor zde užil slova *sacerdos* patrně v témž významu, v kterém se jím vytýká vůbec duchovní, vyšší posvěcení (ordo major n. sacer) na sobě mající; jakož svrchu na str. 12. v pozn. 28. uvedeno jest.

⁵⁶⁾ Srv. svrchu str. 16. pozn. 42.

⁵⁷⁾ Datum »19. Augusti«, v *Acta S. Sedis* l. c. p. 312 položené, spočívá patrně na omylu, jakož vysvítá z úvodu dotyčného nařízení Kongregace, níže doslovně umístěného.

»Auctis admodum ex singulari Dei beneficio votorum simplicium Institutis, uti multa inde bona oriuntur, ita aliqua parit incommoda facilis alumnorum hujusmodi societatum egressus et consequens ex jure constituto regressus in dioecesim originis. Haec autem graviora efficit temporalium bonorum inopia, qua nunc Ecclesia premitur, unde Episcopi saepe providere nequeunt, ut illi vitam honeste traducant. Haec, aliaque id genus, etiam de alumnis Ordinum votorum solemnium, perpendentes nonnulli Sacri locorum Antistites, pro ecclesiastici ordinis decore et fidelium aedificatione, ab Apostolica Sede enixis precibus postularunt, remedium aliquod adhiberi. Cum ergo totum negotium Sanctissimus D. N. Leo PP. XIII. detulisset Sacrae huic Congregationi, Episcoporum et Regularium Negotiis et Consultationibus praepositae, Eminentissimi Patres in conventu plenario habito in Vaticanis aedibus die 29. mensis Augusti anni 1892, praevio maturo examine ac discussione, perensaque universa rei ratione, opportunas edere censuerunt dispositiones per generale decretum, ubique locorum perpetuis futuris temporibus servandas. Quas cum SS. D. N. in Audientia d. 23. Sept. hujus anni 1892, infrascripto Secretario benigne impertita, probare et confirmare dignatus fuerit, ea, quae sequuntur, per praesens decretum Apostolica auctoritate statuuntur et decernuntur.«

Na to následuje nařízení samo. A sice I. ustanovení papeže *Pia V. Romanus Pontifex* ze dne 14. října 1568⁵⁸⁾ a nařízení papeže *Pia IX.*, ze dne 12. června 1858⁵⁹⁾ původně pro řeholní řády vydaná, se znova potvrzují a i na pouhé řeholní kongregace (Instituta votorum simplicium) se potud vztahují, že se členům těchto kongregací vyšší posvěcení udíletí nesmějí, leč byli ti a tací již *ustavičně* sliby prosté (perpetua vota simplicia) skutečně složili, aneb aspoň, majíce tyto teprv skládati, po tři léta v dočasných prostých slibech setrvali. Doslovně se v té příčině přikazuje takto: »Firmis remanentibus constitutione S. Pii V. diei 14. Oct. anni 1568, incipient. *Romanus Pontifex*, et declaratione sa.[nctae] me.[moriae] Pii PP. IX., edita die 12. mens. Junii anni 1858, quibus Superioribus Ordinum Regularium prohibetur. ne litteras dimissoriales concedant Novitiis aut professis votorum simplicium triennialium, ad hoc, ut titulo Paupertatis ad SS. Ordines promoveri valeant, eadem dispositiones extenduntur etiam ad Instituta votorum simplicium, ita ut horum Institutorum Superiores non possint in posterum litteras dimissoriales concedere pro SS. Ordinibus, vel quomodocumque ad Sacros Ordines alumnos promovere titulo Mensae communis, vel Missionis, nisi illis tantum alumnis, qui vota quidem simplicia, sed perpetua jam emiserint, et proprio Instituto stabiliter aggregati fuerint; vel qui saltem per triennium permanserint in votis simplicibus temporaneis quoad ea Instituta, quae ultra triennium perpetuam differunt professionem. Revocatis ad hunc effectum omnibus indultis ac privilegiis jam obtentis a S. Sede, necnon dispositionibus contrariis

⁵⁸⁾ Srv. svrchu 14. str., pozn. 34.

⁵⁹⁾ Srv. svrchu 15. str., pozn. 36.

in respectivis Constitutionibus contentis, etsi tales Constitutiones fuerint a S. Sede Apostolica approbatae.«

II. Připomíná se tu, že budoucně prominutí (dispensatio) nikoli se nedělí v ten způsob, že by vyšší posvěcení obdržeti směl chovanec řeholního řádu, prve než složí sliby slavné; aneb chovanec řeholní kongregace, prve než po celé třiletí v slibech slavných setrvá. Bude-li toho kdy nutná potřeba žádati, aby řeholník, prve, než třiletí uplyne, vyšší posvěcení obdržel, že papežská Stolice hotova jest uděliti prominutí, aby ten a taký řeholník před uplynutím tří let, patřil-li k řeholnímu řádu, *slavné sliby*, patřil-li pak k řeholní kongregaci, *ustavičné* (perpetua) *sliby prosté* složiti směl. Doslovně: »Hinc notum sit oportet, de generali regula haud in posterum dispensatum iri, ut ad Majores Ordines alumnus Congregationis votorum solemniū promoveatur, quin prius solemnem professionem emiseric, vel per integrum triennium in votis simplicibus perseveraverit, si alumnus Instituto votorum simplicium sit addictus. — Quodsi interdum causa legitima occurrat, cur quispiam Sacros Ordines suscipiat, triennio nondum expleto, peti poterit ab Apostolica Sede dispensatio, ut Clericus vota solemnia nuncupare possit, quamvis non expleverit triennium; quoad Instituta vero votorum simplicium, ut vota simplicia perpetua emittere possit, quamvis non expleto tempore, a respectivi Instituti Constitutionibus praescripto pro professione votorum simplicium perpetuorum.«

III. Nařízení Kongregace sněmu Tridentského: *Sacra Congregatio*, ze dne 21. září 1624, z rozkazu a s potvrzením papeže Urbana VIII. vydané,⁶⁰⁾ a další nařízení téže Kongregace: *Instantibus*, ze dne 24. července 1694, z rozkazu a s potvrzením papeže Innocence XII. vynesené,⁶¹⁾ jakož i ostatní obecná nařízení, stanovící způsob, kterak jest před se jíti, když se má chovanec řeholního řádu z téhož řádu vyvrhnouti (expelli), se obnovují, a i na řeholní kongregace se vztahují, kdykoli z nich bude míti propuštěn býti (dimitti) chovanec prostých, sice, avšak *ustavičných slibů* (votum simplicium quidem sed perpetuorum), aneb chovanec, sice pouze prosté a *dočasné sliby*, avšak zároveň *vyšší posvěcení* (Ordo major seu sacer) na sobě mající. Kterýžto způsob se zde blíže vyměřuje. Doslova: »Dispositiones contentae in decreto S. C. Concilii, jussu sa. me. Urbani VIII. edito die 21. Septembris 1624, incipient. *Sacra Congregatio*, ac in decreto ejusdem S. C. jussu sa. me. Innocentii XII. edito die 24. mens. Julii anni 1694, incipient. *Instantibus*, ac in aliis decretis generalibus, quibus methodus ordinatur, a Superioribus Ordinum Regularium servanda in expellendis propriis alumnis, nedum in suo robore manent, sed servandae imponuntur etiam Superioribus Institutum votorum simplicium, quoties agatur de aliquo alumno, vota simplicia quidem, sed perpetua professo, vel votis simplicibus temporaneis adstricto ac in sacris insuper Ordinibus constituto, dimittendo: ita ut horum neminem et ipsi dimittere valeant, ut nunc dictum est, nisi ob culpam gravem, externam et publicam, et nisi

⁶⁰⁾ Srv. svrchu 6. str., pozn. 12.

⁶¹⁾ Srv. svrchu 7. str., pozn. 17.

culpabilis sit etiam incorrigibilis. Ut autem quis incorrigibilis revera habeatur, Superiores praemittere debent, distinctis temporibus, trinam admonitionem et correctionem; qua nihil proficiente, Superiores debent processum contra delinquentem instruere, processus resultantia accusato contestari, eidem tempus congruum concedere, quo suas defensiones sive per se, sive per alium ejusdem Instituti religiosum, exhibere valeat; quodsi accusatus ipse proprias defensiones non praesentaverit, Superior, seu Tribunal, defensorem, ut supra, alumnus respectivi Instituti ex officio constituere debebit. Post haec Superior cum suo Concilio sententiam expulsionis aut dimissionis pronuntiare poterit, quae tamen nullum effectum habebit, si condemnatus a sententia prolata rite ad S. C. EE. et RR. appellaverit, donec per eandem S. C. definitivum judicium prolatum non fuerit. — Quoties autem gravibus ex causis procedendi methodus supradicta servari nequeat, tunc recursus haberi debeat ad hanc S. C., ad effectum obtinendi dispensationem a solemnitatibus praescriptis, et facultatem, procedendi summario modo juxta praxim vigentem apud hanc S. C.«

IV. Stanoví se tu, že chovanci, mající vyšší posvěcení (in sacris Ordinibus constituti), nechať ostatně mají sliby slavné, aneb prosté ustavičné, nebo jen dočasné, budouce vyvržení aneb propuštění (expulsi vel dimissi), jsou navždy s vykonávání týchž posvěcení složení (perpetuo suspensi maneat), dokud v příčině jich Stolice papežská jinak nenařídí, a oni od některého biskupa do diecése přijati a slušnou výživou zaopatřeni nebudou. »Alumni votorum solemniū, vel simplicium perpetuorum, vel temporalium in Sacris Ordinibus constituti, qui expulsi vel dimissi fuerint, perpetuo suspensi maneat, donec a S. Sede alio modo eis consulatur; ac praeterea Episcopum benevolum receptorem invenerint, et de ecclesiastico patrimonio sibi providerint.«

V. Řeholníci prostých, ustavičných aneb dočasných slibů, mající vyšší posvěcení, když jakým koli zákonným způsobem závazku svých slibů zproštění budou, nemají z kláštera vystupovati, dokud nebudou od některého biskupa do diecése přijati a slušnou výživou zaopatřeni; jinak mají zůstatí s vykonávání dotčených posvěcení složení (suspensi). »Qui in Sacris Ordinibus constituti et votis simplicibus obstricti, sive perpetuis, sive temporalibus, sponte dimissionem ab Apostolica Sede petierint et obtinuerint, vel aliter ex Apostolico privilegio a votis simplicibus vel perpetuis vel temporaneis dispensati fuerint, ex claustris non exeant, donec Episcopum benevolum receptorem invenerint, et de ecclesiastico patrimonio sibi providerint, secus suspensi maneat ab exercitio susceptorum Ordinum. Quod porrigitur quoque ad alumnos votorum simplicium temporalium, qui quovis professionis vinculo jam forent soluti ob elapsam tempus, quo vota ab ipsis fuerunt nuncupata.«

VI. Prikazuje se tu zejména, kterých studijních vysvědčení biskup na řeholnicích, buď slavných aneb prostých slibů, požadovati má, prve než jim vyšší posvěcení udělí. »Professi tum votorum solemniū, tum simplicium ab Ordinariis locorum ad Sacros Ordines non admittantur, nisi, praeter alia a jure statuta, testimoniales litteras exhibeant, quod saltem per annum sacrae theologiae operam dederint, si agatur de subdiaconatu, ad minus per biennium,

si de diaconatu, et quoad presbyteratum, saltem per triennium, praemisso tamen regulari aliorum studiorum curriculo.«

Konečně následuje obvyklá doložka, kteroužto svrchu uvedená ustanovení se stvrzují, a všechna dřívější ustanovení, těmto odporující, se zdvíhají.
 »Haec de expresso Sanctitatis Suae mandato praefata Sacra Congregatio constituit atque decernit, contrariis quibuscumque, etiam speciali et individua mentione dignis, minime obstantibus.«

»Datum Romae, ex Sacra Congregatione Episcoporum et Regularium, die 4. Novembris 1892.«

»*J. Card. Verga*, Praef.«

»*Jos. M.*, Arch. Caesarien., Secretarius.«
